

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата): 2/06.03.2020

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №/ дата): 6/24.02.2020

Декан:

(доц. д-р Хр. Благойчева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ФИНАНСОВИ ДЕРИВАТИ“;

ЗА СПЕЦ: „Финансов мениджмънт“; ОКС „магистър“; редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО;

СЕМЕСТЪР: 10 за СС и СНУ, 12 за ДНДО;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	165	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Йордан Йорданов)

2. ....
(гл. ас. д-р Светослав Борисов)

Ръководител катедра: .....
„Финанси“ (проф. д-р Стефан Вачков)

I. АНОТАЦИЯ

Целта на настоящата дисциплина е да запознае студентите с основите на финансовите деривати и тяхното приложение за целите на корпоративното хеджиране. Съществуват четири базисни деривативни инструменти: форуърд, фючерс, суоп и опции. В края на курса, студентите следва да продобият разбиране за това как тези ценни книжа функционират, да знаят как се ценообразуват с помощта на арбитраж и да ги прилагат за целите на мениджмънта на пазарния риск. Макар че деривативните инструменти могат и са често използвани за да се спекулира, този курс няма за цел да анализира как инвеститорите получават и обработват информация с оглед прогнозиране цените на тези инструменти. Следователно, в разглеждането на темите преобладаваща е гледната точка на арбитражиста и хеджера. Независимо от това една от темите е посветена на спекулативните стратегии за търговия на опционния пазар.

В края на този курс, студентите следва да бъдат способни:

1. Да познават основните деривативни инструменти;
2. Да определят справедливата цена на фючерсните контракти и пазарната цена (премиума) на опциите;
3. Да познават механиката на търговия с деривативни инструменти;
4. Да извършват оптимално хеджиране с помощта на фючерсни контракти
5. Да управляват пазарните рискове с помощта на опции.

„Финансови деривати“ е дисциплина, чрез която студентите придобиват знания и умения да използват възможностите, които деривативните пазари предоставят за да хеджират и управляват пазарните рискове пред които е изправена корпорацията.

Основните направления на дисциплината са механиката на фючесните пазари и оперирането на маржин, ценообразуване на форуърд и фючерсните контракти, хеджиране на стокови позиции и портфейли от финансови активи, механика на опционните пазари и спекулиране.

Специфични знания и умения по отношение на изучаваният материал се осигуряват чрез:

- лекции и презентации;
- лекционни записки и затворени въпроси, задачи и казуси

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
	Тема 1. Въведение	3	2	
	1.1. Същност и природа на деривативните инструменти 1.1.1. За какво се използват деривативните инструменти 1.1.2. Характеристика на арбитража 1.2. Форуърд контракти 1.3. Опции 1.4. Екзотични опции -Bermudan option, Forward start , Compound options “As you like it” и др.			
	Тема 2. Функции на деривативните инструменти	3	1	
	2.1. Алокиране на риска и пазарно изпълнение; 2.2. Реализиране на решенията за разпределяне на активите; 2.3. Информационно осигуряване.			
	Тема 3. Механика на фючерс контрактите	5	3	
	3.1. Характеристика на фючерсния контракт 3.2. Разлики между форуърд и фючерс контрактите 3.3. Конвергенция на фючерса до спот 3.4. Реверсиране на позиция 3.5. Доставка 3.6. Котиране в пресата			

Тема 4. Определяне на форуърд и фютчерските цени		4	3	
	4.1. Постоянно осложнена лихва 4.2. Къси продажби 4.3. Репо лихвен процент 4.4. <i>Връзка</i> между спот и форуърд 4.5. Форуърд и фютчерс <i>цени</i> 4.5.1. Инвестиционен актив с известен паричен <i>доход</i> 4.5.2. Инвестиционен актив носещ <i>известен дивидент</i> 4.5.3. <i>Фондов</i> индекс (<i>Stock Index</i>) 4.6. Индексен арбитраж 4.7. Фютчерси върху <i>валути</i> 4.8. Потребителски стоки и инвестиционни стоки 4.9. <i>Дефиниция</i> на достъпна доходност 4.10. Разходи по поддържане (<i>Cost of Carry</i>)			
Тема 5. Стратегии за хеджиране с фютчерси		4	3	
	5.1. "Дълго" и "късо" хеджиране 5.2. Базис 5.3. Коефициент на хеджиране основан на минималната вариация 5.4. Ролинг оувъ на хеджирана позиция 5.5. Приложение при хеджиране на портфейли от акции			
Тема 6. Суоп		4	1	
	6.1. "Плейн ванила" лихвен суоп 6.2. Приложение на лихвения суоп 6.3. Сравнителни предимства на заемния пазар 6.4. Обща изгода от лихвения суоп 6.5. Валутен суоп 6.6. Кредитен риск 6.7. Други видове суоп (<i>Amortizing and step-up swaps, Extendible and puttable swaps, Index amortizing swaps, Equity swaps, Commodity swaps, Differential swaps</i>)			
Тема 7. Механика на опционните пазари		2	2	
	7.1. Базисни активи 7.1.1. Параметри на опциите "плейн ванила" 7.1.2. Дивидент и деление на капитала 7.1.3. Нейкед и ковъред колс 7.1.4. Варанти 7.1.5. Конвертируеми облигации 7.1.6. Котировки в ежедневната преса			
Тема 8. Свойства на опциите върху акции		2	2	
	8.1. Фактори влияещи върху цените на опциите върху акции 8.2. Американски и европейски тип опции 8.3. Горна граница на цените на опциите 8.4. Долна граница на цените на европейски кол и пут (без плащания на дивидент) 8.5. Ценообразуване на кол и пут-опции преди падежа 8.6. Пут-кол паритет			
Тема 9. Климатични деривативи		4	1	
	9.1. Същност и елементи 9.2. Предпоставки за възникването и развитието на климатични деривативи 9.4. Базови „активи“ и потребители 9.5. Хеджиране на климатичния риск			
Тема 10. Стратегии на търговия, базирани върху опции		3	3	
	10.1. Профили на изплащанията на различните опции 10.2. Бул спред с помоща на кол опции			

	10.3. Бул спред с помощта на пут опции 10.4. Беар спред с помощта на кол опции 10.5. Беар спред с помощта на пут опции 10.6. Бътерфлай спред с пут и с кол опции 10.7. Календарни спредиве с пут и с кол опции 10.8. Страдъл 10.9. Стрип и страп 10.10. Странгъл			
Тема 11. Биномни дървета		4	4	
	11.1. Въведение в биномния процес 11.2. Ценообразуване на портфейл с помощта на биномен процес 11.3. Ценообразуване на опционен контракт 11.4. Обобщение 11.5. Ирелевантността на очакваната възвръщаемост на базисния актив 11.6. Риск-неутрално ценообразуване 11.7. Делта (Δ)			
Тема 12. Други опционни контракти		3	2	
	12.1. Европейски опции върху акции с фиксиран дивидент 12.2. Индексни опции 12.3. Валутни опции 12.4. Фютчерс опции 12.5. Използване на индексните опции за портфейлно застраховане			
Тема 13. Управление на пазарния риск		4	3	
	13.1. Гръцките букви 13.1.1. Делта 13.1.2. Гама 13.1.3. Тета 13.1.4. Вега 13.1.5. Ро 13.2. Портфейлно застраховане			
Общо:		45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Контролна работа (писмена по зададена тема или задача)	1	35
1.2.	Контролна работа (писмена по зададена тема или задача)	1	35
1.3.			
1.4.			
Общо за семестриален контрол:		2	70
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	95
Общо за сесиен контрол:		1	95
Общо за всички форми на контрол:		3	165

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

Йорданов, Й., *Финансови инвестиции*, Лотос 23, Варна, 2009

ГАЛИЦ, ЛОРЪНС. ФИНАНСОВ ИНЖЕНЕРИНГ, ИНСТРУМЕНТИ И ТЕХНИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК ПРЕВ. ОТ АНГЛ. БУРГАС, ДЕЛФИН ПРЕС, 1994 677 С. : С ФИГ. И ТАБЛ. ; 24 СМ **В.63184**

Стоянов, Стоян Георгиев, Фютчерси, опции и синтетични ценни книжа, изд. Тракия М, С. 1999.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

Том Копланд, Владимир Антикаров, Реални опции, 2002 г.

Hull, Fundamentals of Futures and Option Markets, Prentice-Hall 2001.

Baird, Allen Jan; "Option Market Making"; John Wiley & Sons; New York; 1993.

Barenblat, Scot G.; and Mesler, Donald T.; "Stock Index Options"; Probus Publishing Co.; Chicago; 1992.

Beidelman, Carl R.; "Financial Swaps: New Strategies in Currency and Coupon Risk Management"; Dow Jones-Irwin.; Homewood, Illinois; 1985.

Beidelman, Carl R.; "Interest Rate Swaps"; Business One Irwin.; Homewood, Illinois; 1990.

Beidelman, Carl R.; "Cross Currency Swaps"; Business One Irwin.; Homewood, Illinois; 1991.

Bookstaber, Richard M.; "Option Pricing and Investment Strategies"; Third edition; Probus Publishing Co.; Chicago; 1991.

Caplan, David; "The Options Advantage"; Probus Publishing Company; Chicago; 1991.

Clasing, Henry K, Jr., Lombard, Odile, and Marteau, Didier; "Currency Options"; Business One Irwin; Homewood, IL; 1992.

Colburn, James T.; "Trading in Options on Futures"; The New York Institute of Finance"; New York; 1990.

Cox, John C.; and Rubenstein, Mark; "Options Markets"; Prentice-Hall; Englewood Heights, NJ; 1985.

DeRosa, David F.; "Options on Foreign Exchange", Probus Publishing Co.; Chicago, 1992.

Eng, William F.; "Options: Trading Strategies That Work"; Dearborn Financial Publishing; Chicago; 1992.

Fabozzi, Frank J.; "Winning the Interest Rate Game: A Guide to Debt Options"; Probus Publishing Co.; Chicago; 1989.

Figlewski, Stephen, and Silber, William L, and Subrahmanyam, Marti, G. (editors); "Financial Options: From Theory to Practice"; Business One Irwin; Homewood, IL; 1992.

Frost, Ronald J.; "Options on Futures"; Revised Edition (futures); Probus Publishing Company; Chicago; 1994.

Fullman, Scott H.; "Options: A Personal Seminar"; New York Institute of Finance; New York; 1992.

Gastineau, Gary; "The Options Manual"; Third edition; McGraw-Hill; New York; 1988.

Gibson, Rajna; "Option Evaluation: Analyzing and Pricing Standardized Option Contracts"; McGraw-Hill; New York; 1991.

Gross, LeRoy; "The Conservative Investor's Guide to Trading Options"; New York Institute of Finance; New York; 1989.

Hull, John C.; "Options, Futures, and Other Derivative Securities"; Second edition; Prentice-Hall; Englewood Cliffs, NJ; 1993.

Jarrow, Robert; and Rudd, Andrew; "Option Pricing"; Dow Jones-Irwin; Homewood, IL; 1983.